

ЗВІТ МОНІТОРИНГОВОЇ МІСІЇ

Підготовка до зими: Розповсюдження твердого палива

Команда Східного Хабу Кластера з питань житла здійснила моніторингові місії в Дніпропетровській області у співпраці з TGH, Posmishka та Solidarités International. Ці місії були спрямовані на виконання основних функцій кластера щодо моніторингу та оцінки, з особливим акцентом на потребах постраждалих домогосподарств у твердому паливі. Команда Кластера з питань житла висловлює вдячність організаціям за участь у моніторингових візитах.

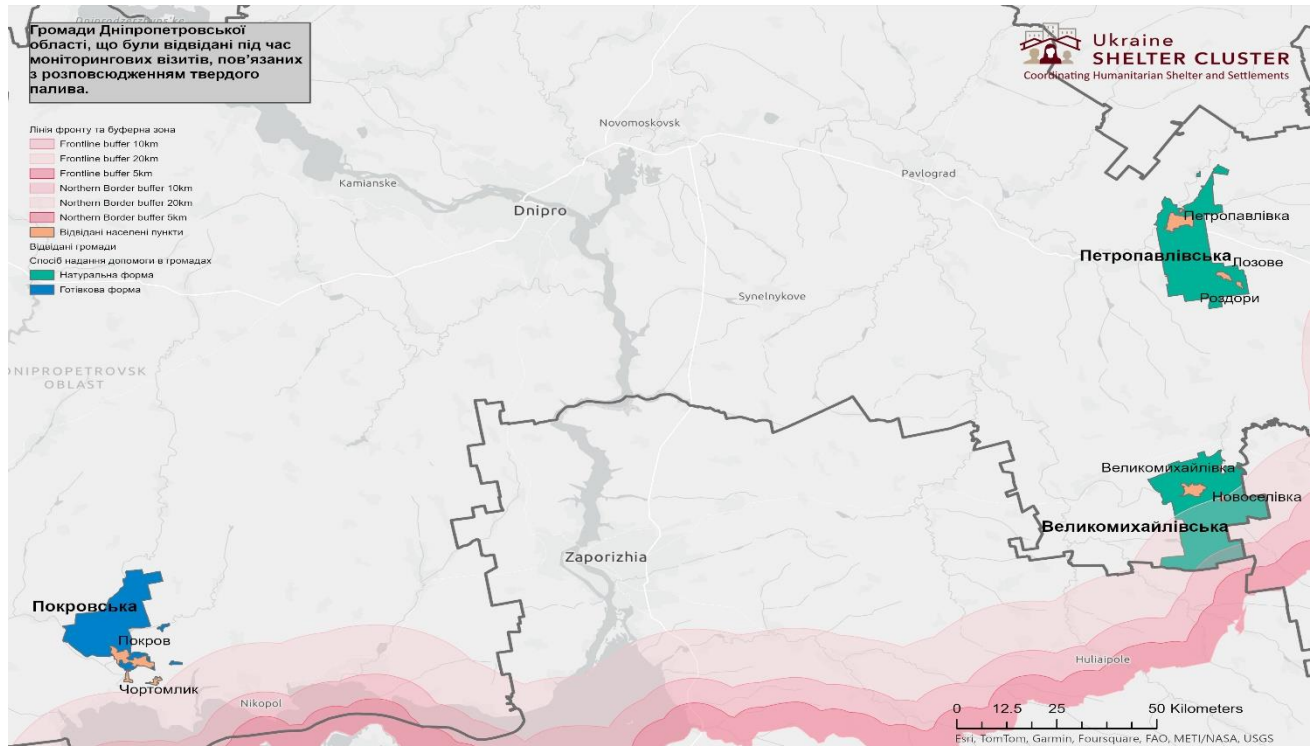

Рисунок 1. Відвідані громади та населені пункти Дніпропетровської області.

	Деталі моніторингових візитів		
Дата візиту:	14 січня 2025 року	22 січня 2025 року	23 січня 2025 року
Локації:	Петропавлівська громада, Синельниківський район	Покровська громада, Нікопольський район	Великомихайлівська громада, Синельниківський район
Учасники:	- Голова Петропавлівської Громади; - Заступник голови Петропавлівської Громади; - Команда Кластера з питань житла - Команда TGH.	- Голова Покровської Громади; - Команда Кластера з питань житла - Команда «Посмішка».	- Голова Великомихайлівської громади - Заступник голови Великомихайлівської громади - Команда Кластера з питань житла - Команда SI.

Під час візитів було відвідано 17 домогосподарств, які отримали натуральну (брикети) та грошову допомогу на опалення в зимовий період 2024-2025 років. 12 домогосподарств отримали допомогу у натуральному вигляді, та 5 – у вигляді готівки на закупівлю твердого палива.

Також були організовані зустрічі з місцевими адміністраціями для налагодження спільної координації гуманітарної допомоги, зокрема в рамках поточних заходів з підготовки до зими та визначення інших нагальних потреб громад.

Контекст:

Петропавлівська громада налічує близько 12 тисяч мешканців. Із 2022 року тут оселилося приблизно 2000 внутрішньо переміщених осіб (ВПО), включаючи представників вразливих груп населення. У найближчій перспективі значного збільшення кількості переселенців не очікується.

Основними джерелами опалення в громаді є газ і вугілля. Більшість жителів працевлаштовані на шахтах громади та отримують вугілля для зимового опалення безкоштовно як допомогу від цих підприємств. Окрім цього, у громаді діє програма підтримки малозабезпечених сімей, фінансована з місцевого бюджету, яка передбачає грошову допомогу в розмірі 2000–3000 грн для покриття витрат на зимовий період.

Управління соціального захисту населення активно залучене до підтримки незахищених верств, співпрацюючи з гуманітарними організаціями. Завдяки цьому мешканці громади регулярно отримують продуктові набори від організації «Наша Справа» та непродовольчу допомогу від GIZ. Також організація TGH надала зимовий одяг для найбільш вразливих категорій населення.

ВПО можуть звертатися за державними субсидіями, і на момент проведення зустрічі випадків відмови зафіксовано не було.

Місцеві органи влади зазначають, що більшість зимових потреб громади покрито. Це свідчить про необхідність оновлення даних у кластерній координаційній таблиці від Дніпропетровської ОВА для точнішого відображення актуальних потреб населення.

Останній обстріл, який спричинив пошкодження будівель, стався у 2022 році. Відтоді місцева влада спільно з громадськими організаціями займалася відновленням пошкоджених об'єктів. На даний момент інших критичних потреб у громаді немає.

Покровська громада має нинішнє населення 42 000 осіб, одна третина яких відноситься до вразливих. З 2022 року до громади прибуло близько 13 тисяч ВПО. Однак у період підготовки до зими, у зв'язку з Постановою №993, понад 5 тисяч переселенців залишили громаду, задля реєстрації на отримання грошової допомоги за попереднім місцем проживання.

Основним джерелом опалення в громаді є газ. Через скорочення надходжень до місцевих бюджетів, цього року програми підтримки на зимовий період не передбачені, проте жителі можуть отримати державні субсидії.

Рисунок 2. Моніторинговий візит до бенефіціарів TGH.

З початку зимового періоду громада отримала понад 260 заявок на натуральну допомогу твердим паливом. Однак, як і в інших локаціях, відсутній обмін даними з ОВА для оновлення інформації в координаційній таблиці Кластера з питань житла.

У громаді є доступ до отримання гуманітарної допомоги, зокрема до продуктових та гігієнічних наборів, психологічної підтримки, а також гуманітарного ремонту. Голова громади зазначає, що соціальний департамент співпрацює з організаціями, які надають різнопланову підтримку місцевим жителям.

Рисунок 3. Будинок одержувача грошової допомоги на придбання твердого палива в Покровській громаді.

На випадок обстрілів громада має запас матеріалів для самостійного реагування на пошкодження та відновлення теплового контуру будівель. Додатково, території громади покривають Проліска та Карітас з наборами екстреного реагування. Крім того, мешканці мають можливість подати заявку на програму Є-відновлення.

Місцеві представники влади наголошують на необхідності покращення умов проживання у колективному центрі, де наразі мешкає 200 переселенців. Центр потребує ремонту системи водопостачання, оновлення електромережі та встановлення побутової техніки: пральних машин, сушарок, холодильників і мікрохвильових печей. Попри те, що організації неодноразово пропонували підтримку за програмою «Готівка на оренду житла», мешканці центру воліють залишатися на теренах МКП. Вони пояснюють це тим, що після завершення програми не зможуть самостійно оплачувати житло.

Великомихайлівська громада має населення 2100 осіб. З 2022 року тут також оселилися приблизно 400 ВПО. За словами голови громади, 80% всього населення належать до різних вразливих груп населення.

Потреба у твердому паливі частково закривається організацією Solidarités International, яка покриває 167 домогосподарств, а також програмою грошової допомоги від УВКБ ООН відповідно до Резолюції 993. Однак наразі лише одне домогосподарство отримало підтримку за цією програмою. Представники влади очікують збільшення кількості тих, хто має право отримати 21 тис. грн на придбання твердого палива. Загалом за постановою 993 зареєстровано 797 домогосподарств.

Через брак коштів місцевого бюджету, на території громади відсутні місцеві програми підтримки населення у підготовці до зими. Проте люди можуть оформити субсидії на оплату комунальних послуг.

У даній локації присутні два види опалення: газ і тверде паливо. Серед варіантів твердого палива жителі вважають дрова найбільш прийнятними. Також, голова громади підкреслив, що розподіл твердого палива саме у натуральній формі є найефективнішим. Однак представникам влади було важко визначити додаткові потреби, пов'язані з зимою, заявивши, що більшість інших запитів населення можна було б покрити самостійно за наявності саме фінансової підтримки.

Рисунок 4. Процес розподілу брикетів від СІ.

Щодо загальної ситуації, то найближчі до лінії фронту населені пункти потребують будівельних матеріалів та ремонту. Громада активно співпрацює з Проліскою, коли відбуваються обстріли доступних для роздачі ЕСК територій. Крім того, громада має обмежений запас шиферу, який жителі можуть використовувати для самостійного ремонту.

Щодо програми Є-відновлення, було зазначено, що заявки подаються мешканцями індивідуально, тобто місцева влада має обмежену інформацію щодо їх участі. Але повідомили, що основною проблемою

для доступу до цієї програми є відсутність документів на право власності на житло.

Мешканці регулярно отримують продуктові набори від WFP або фінансову допомогу на придбання продуктів харчування. Проте все ще залишається незадоволена потреба в гігієнічних наборах.

Забезпечення твердим паливом:

Більш ніж половина всіх отримувачів натуральної та грошової допомоги (10 ДГ із 17) не мають газопостачання як альтернативного виду опалення або були відключені від нього. Решта 7 домогосподарств-отримувачів не відповідали критеріям допомоги у твердому паливі, оскільки вже мають та користуються газовим опаленням у своїх домівках. З них 4 домогосподарства отримали готівку за тверде паливо, а 3 домогосподарства отримали брикети. Допомога від організацій надавалася з середини листопада до середини січня, в опалювальний сезон.

Рисунок 5. Допомога у вигляді паливних брикетів.

Згідно з дистрибуційними листами, кількість наданих брикетів та готівки відповідає рекомендаціям Кластера з питань житла — 3,4 тонни на домогосподарство або 21 тис. грн. Брикети доставлялися в мішках, і хоча всі розповсюдження на певній території відбувалися від одного постачальника, спостерігалися розбіжності в кількості отриманих бенефіціарами мішків, а також, типів самих брикетів.

Тверде паливо доставляли до дверей, але в більшості випадків отримувачів не повідомляли заздалегідь про день і час доставки. 8 із 12 домогосподарств, які отримали брикети, повідомили, що використовують і власний додатковий вид твердого палива (3 ДГ – вугілля, 5 ДГ – дрова), і лише в такому випадку надану організаціями допомогу можна вважати достатньою.

Також бенефіціари рідко (3 ДГ з 17) повідомляли про те, що використовують тверде паливо для приготування їжі. Замість цього вони використовують інші види палива з більш високою

тепловіддачею або газ, газові балони чи електричні плити. Практично всі домогосподарства, що отримали брикети, зберігають тверде паливо правильно та захищено від вологи. Однак 4 із 12 ДГ повідомили, що брикети були низької якості з низькою тепловіддачею, хоча це занепокоєння в основному стосувалося одного конкретного типу розповсюджених брикетів. Крім того, домогосподарства потребують дров для їх розпалювання, але бенефіціари не могли визначити точну необхідну кількість. Відбір і реєстрація бенефіціарів проводилися в основному через адміністрацію громади, без додаткової оцінки з боку організацій. 5 із 12 домогосподарств, що були забезпечені брикетами, також отримали чіткі інструкції щодо їх використання, детальну інформацію про надану допомогу та телефони гарячої лінії. Після реєстрації та відбору бенефіціари отримували SMS-повідомлення про схвалення заявки на допомогу, а також з зазначенням каналів зворотного зв'язку організацій. Однак ті, хто не пройшов відбір, не отримали жодного повідомлення про статус своєї заявки.

Рисунок 6. Приклад брикетів, придбаних після отримання готівки на тверде паливо.

Організації не пропонували бенефіціарам вибір типу твердого палива, а також не повідомляли заздалегідь про кількість, терміни доставки та критерії відбору. Додатково було зазначено, що 5 сімей-отримувачів намагалися зареєструватися для гуманітарної допомоги від УВКБ ООН відповідно до Резолюції 993.

Отримувачі грошової допомоги на закупівлю твердого палива дізналися про можливу реєстрацію через Telegram-канал громади. Реєстрація була проведена безпосередньо організацією-надавачем допомоги, а кошти були перераховані приблизно через місяць після збору даних, тобто в грудні. Одержувачі готівки відзначили, що найближчий банкомат знаходиться за 6 км від місця їхнього проживання.

Рисунок 7. Приклад куплених дров після отримання готівки на тверде паливо.

Усі домогосподарства повідомили, що купують тверде паливо за потреби. Такий підхід дозволяє їм шукати кращі ціни, полегшує зберігання та надає можливість випробувати різні типи твердого палива перед тим, як робити подальший вибір відповідно до потреб домогосподарства.

3 з 5 опитаних, що отримували готівку, купували дрова без отримання офіційних документів від постачальника. Мешканці визнали, що йдеться про незаконну вирубку лісу, але обрали цей метод через значну різницю у вартості.

Одержувачі також зауважили, що виділеної суми у 21 тис. грн недостатньо для покриття витрат на тверде паливо на весь зимовий сезон. Але при цьому вони вказали, що витрачають ці гроші не лише на паливо, а й на оплату комунальних послуг та придбання особистих речей. Хоча респонденти загалом розуміли, чому їх обрали для отримання допомоги, вони не знали, як зв'язатися з організацією, яка надала допомогу.

Щоб підвищити ефективність і підзвітність імplementованих програм, партнери Кластера з питань житла повинні проводити ретельну оцінку потреб і вступати в чітку комунікацію з постраждалими домогосподарствами перед розподілом допомоги. Це допоможе як покращити звітність перед населенням, так і виявити тих, хто не має газопостачання для опалення. Підзвітність має вирішальне значення в програмах¹ Кластера з питань житла, оскільки вона забезпечує консультації з бенефіціарами під час розробки активностей, розуміння ними критеріїв відбору та доступ до гарячих ліній організацій для додаткової підтримки. Заохочуємо партнерів дотримуватись рекомендацій щодо підготовки до зими² та проводити власні оцінки для ефективного застосування підходів до вразливості та захисту при орієнтації на бенефіціарів.

Рекомендації:

Рекомендація	Кому
Нагадуємо партнерам Кластера з питань житла переконатися, що вони проводять оцінку потреб відповідно до Рекомендацій Кластеру з питань житла щодо підготовки до зими та Довідника з діяльності.	Партнерам
Партнерам Кластера з питань житла рекомендовано уникати використання різних видів твердого палива в одному домогосподарстві, а також контролювати якість придбаного палива.	Партнерам
Партнери Кластеру мають забезпечити консультації з бенефіціарами до та після розподілу, щоб визначити їхні найнагальніші потреби та зрозуміти вподобання щодо формату допомоги тощо.	Партнерам
Партнери Кластера з питань житла мають упевнитися, щоб постачальник твердого палива або виконавча організація завчасно інформували бенефіціарів про дату та час доставки.	Партнерам
Партнери мають забезпечити, щоб під час закупівлі брикетів проводилася оцінка їхньої якості відповідно до Рекомендацій щодо підготовки до зими та дотримання місцевих стандартів ДСТУ.	Партнерам
Організації, що надають грошову допомогу мають підвищувати обізнаність бенефіціарів щодо законності закупівлі дров	Партнерам
Кластер з питань житла розгляне можливість створення стандартизованих комунікаційних матеріалів ICE на зиму 2025-26 рр. для покращення комунікації з бенефіціарами	Кластер з питань житла та підготовка до зими TWIG 2025-26

¹ [Shelter Cluster Activities Handbook](#)

² [Shelter Cluster Winterization Guidelines](#)

² [MailChimp](#)

UKRAINE
SHELTER CLUSTER

Coordinating Humanitarian Shelter and Settlements

щодо термінів, призначення готівки, легальності дров, а також запобігання пожежам та чадному газу при спалюванні твердого палива.	
Організації повинні чітко інформувати як бенефіціарів, так і місцеві органи влади про те, що грошова допомога на тверде паливо призначена виключно для придбання твердого палива. Домогосподарства, які мають стабільне газопостачання для опалення, можуть розглядатися для участі в альтернативних програмах, таких як «Готівка на комунальні послуги».	Партнери, Східний хаб Кластеру з питань житла спільно з обласними та місцевими органами влади
Представники громад мають забезпечити оновлення інформації про потреби населення у підготовці до зими через комунікацію з обласною адміністрацією або безпосередньо з Кластером з питань житла.	Громади, обласна адміністрація
Кластер з питань житла має зосередитися на розбудові спроможності як на рівні області, так і на рівні громади, забезпечуючи єдине розуміння місцевими органами влади критеріїв вразливості та відповідності критеріям для стандартизації використовуваної методології.	Східна команда Кластера з питань житла
Партнери Кластера з питань житла повинні забезпечити моніторинг після розподілу твердого палива за допомогою стандартної форми ПДМ та ділитися результатами з місцевими органами влади з метою покращення розуміння ефективності грошової та натуральної допомоги.	Партнери, Східний хаб Кластеру з питань житла спільно з обласними органами влади